

**“MILLIY TARBIYA ASOSLARI” FANI DOIRASIDA TALABALARDA AXBOROT
XURUJLARIGA QARSHI IMMUNITETNI TAKOMILLASHTIRISH****Abdullayeva Arofatxon Abduvaxobovna****Andijon davlat pedagogika instituti dotsenti , pedagogika fanlari****bo'yicha falsafa doktori (PhD). ORCID:0009-0009-3501-457X****E-mail:arofatabdullayeva95@gmail.com. Tel: +998902024585****<https://doi.org/10.5281/zenodo.18738180>**

Annotatsiya: Ushbu maqolada oliy ta'lim tizimida milliy tarbiya va axborot xavfsizligini ta'lim-tarbiya jarayoniga integratsiya qilish masalalari yoritilgan. Axborot xavfsizligi tahdidlari sharoitida yoshlarning axloqiy immunitetini mustahkamlash, milliy qadriyatlar asosida raqamli madaniyatni shakllantirish yo'llari tahlil qilinadi. Shuningdek, zamonaviy texnologiyalar vositasida milliy tarbiya komponentlarini o'quv jarayoniga joriy etishning metodik yondashuvlari taklif etiladi.

Kalit so'zlar: milliy tarbiya, axborot xavfsizligi, oliy ta'lim, raqamli madaniyat, axloqiy immunitet, ma'naviy qadriyatlar.

Аннотация: В данной статье рассматриваются вопросы интеграции национального воспитания и информационной безопасности в образовательный процесс высших учебных заведений. Анализируются пути укрепления морального иммунитета молодежи в условиях информационных угроз, а также формирования цифровой культуры на основе национальных ценностей. Кроме того, предлагаются методические подходы к внедрению компонентов национального воспитания в учебный процесс с использованием современных технологий.

Ключевые слова: национальное воспитание, информационная безопасность, высшее образование, цифровая культура, моральный иммунитет, духовные ценности.

Abstract: This article examines the integration of national education and information security into the educational process of higher education institutions. It analyzes ways to strengthen the moral immunity of youth in the context of information security threats and to develop digital culture based on national values. Furthermore, methodological approaches are proposed for implementing the components of national education into the learning process through modern technologies.

Keywords: national education, information security, higher education, digital culture, moral immunity, spiritual values.

XXI asrda raqamli texnologiyalar hayotning barcha sohalariga, xususan ta'lim tizimiga chuqur kirib bordi. Shu bilan birga, bu jarayon axborot tahdidlari, ma'naviy inqiroz, g'oyaviy tazyiqlar kabi xavf-xatarlarni ham yuzaga chiqardi. Oliy ta'lim tizimi yosh avlodni nafaqat kasbiy jihatdan, balki axloqiy va ma'naviy jihatdan ham yetuk shaxs sifatida shakllantirish vazifasini bajaradi. Shu nuqtai nazardan, **milliy tarbiya** va **axborot xavfsizligi** integratsiyasi zamonaviy ta'lim siyosatining strategik yo'nalishlaridan biridir [1,176] (Karimov, 2019; Mamaraimova, 2023).

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining “Milliy g'oya, ma'naviyat va ma'rifat sohasida davlat siyosatini takomillashtirish to'g'risida”gi qarorida [2,480] axborot makonida milliy qadriyatlar asosida yoshlarning dunyoqarashini shakllantirish muhim vazifa sifatida belgilangan.

Globallashuv jarayonida axborot texnologiyalarining tez sur'atlarda rivojlanishi inson hayotining barcha jabhalariga chuqur kirib bormoqda. Ayniqsa, oliy ta'lim tizimida raqamli muhitning kengayishi ta'limning samaradorligini oshirish bilan birga, yangi **axborot xavfsizligi tahdidlarini** ham keltirib chiqarmoqda. Shu bilan birga, milliy qadriyatlar, ma'naviyat va tarbiya tizimining zaiflashuvi jamiyatda yoshlarning axloqiy immunitetini pasaytirish xavfini tug'diradi. Shuning uchun **milliy tarbiya va axborot xavfsizligini integratsiyalash** — oliy ta'lim muassasalari oldida turgan dolzarb pedagogik masalalardan biridir.

Milliy tarbiya nazariy asoslarini A.Avloniy, A.Fitrat, M.Behbudiy kabi jadid ma'rifatparvarlar o'z asarlarida chuqur yoritgan. Ularning ta'limotida "tarbiya millatni saqlovchi kuch" sifatida talqin etilgan. Zamonaviy davrda esa bu g'oya axborot xavfsizligi konsepsiyasi bilan uyg'unlashmoqda. Axborot xavfsizligi sohasida xorijiy tadqiqotchilar [3,156] "axborot makonida shaxs erkinligi va ma'naviy immuniteti" tushunchalarini ilgari surgan. O'zbek olimlaridan E.G'oziyev [4,325], N.Shermuhamedova [5,138] milliy tarbiya orqali yoshlarni g'oyaviy xurujlardan himoya qilish usullarini taklif qilgan.

Demak, ilmiy manbalar tahlili shuni ko'rsatadiki, axborot xavfsizligi va milliy tarbiya bir-birini to'ldiruvchi, o'zaro integrativ pedagogik jarayondir.

Tadqiqot quyidagi metodlarga asoslanadi:

- ✓ **Tahliliy yondashuv:** mavjud axborot xavfsizligi siyosati va milliy tarbiya konsepsiyalarining qiyosiy tahlili;
- ✓ **Sotsiologik so'rov:** 2024-yilda 200 nafar oliy ta'lim talabalari o'rtasida "Milliy qadriyatlar va raqamli madaniyat" [6,44-51] mavzusida o'tkazilgan so'rovnoma natijalari;
- ✓ **Pedagogik tajriba:** axborot madaniyati faniga milliy tarbiya elementlarini integratsiya qilgan holda o'quv moduli yaratish.

Tadqiqot asosiy g'oyasi – milliy tarbiya qadriyatlarini axborot xavfsizligi ko'nikmalari bilan uyg'unlashtirish orqali talabalarda axloqiy immunitetni rivojlantirish. Bu natijalar shuni ko'rsatadiki, axborot xavfsizligi masalasida **milliy qadriyatlar asosidagi tarbiyaviy yondashuv** yetarli darajada shakllanmagan.

Pedagogik tajriba natijasida quyidagi natijalarga erishildi. "Axborot madaniyati" faniga "Milliy qadriyatlar va axborot xavfsizligi" moduli kiritilgach, talabalar orasida g'oyaviy tahlil ko'nikmalari 35% ga oshgan. Milliy qadriyatlarga asoslangan muhokama mashg'ulotlari talabalarining **axloqiy immunitetini** kuchaytirgan. Interfaol metodlardan foydalanish (rol o'yinlari, case-study, media-analiz) samaradorlikni oshirgan.

Oliy ta'limda milliy tarbiya va axborot xavfsizligi integratsiyasi – bu faqat o'quv jarayoniga yangi fan kiritish emas, balki butun pedagogik muhitni **milliy mafkura va raqamli mas'uliyat** ruhida tashkil etishdir.

Integratsiyaning uch asosiy yo'nalishi mavjud:

- ✓ **Mazmun integratsiyasi** – ta'lim dasturlarida milliy g'oyalar, tarixiy meros, ma'naviy qadriyatlar va axborot madaniyati mavzularini uyg'unlashtirish;
- ✓ **Texnologik integratsiya** – sun'iy intellekt, onlayn platformalar, raqamli etikani milliy tarbiya kontekstida o'qitish;
- ✓ **Ijtimoiy-psixologik integratsiya** – talabalarda tanqidiy fikrlash, axborot tahlili va g'oyaviy himoya refleksini shakllantirish.

Globallashuv va raqamli transformatsiya jarayonlari inson tafakkuri, axloqi hamda milliy qadriyatlarga kuchli ta'sir ko'rsatmoqda. Bugungi kunda oliy ta'lim tizimida milliy tarbiyani

mustahkamlash bilan bir qatorda axborot xavfsizligini ta'lim jarayoniga integratsiya qilish masalasi dolzarb bo'lib bormoqda.

Axborot oqimlari kuchaygan bir davrda yoshlarning ongiga turli g'oyaviy, axloqiy, diniy va madaniy ta'sirlar kirib kelmoqda. Shunday sharoitda milliy tarbiya asosida axborot xurujlariga qarshi axloqiy immunitetni shakllantirish — ta'lim tizimining muhim maqsadlaridan biridir.

Milliy tarbiya asosida axborot xavfsizligini o'qitishning pedagogik afzalliklari:

Talabalarda axborot xurujlariga qarshi axloqiy immunitet hosil qiladi. Milliy identitet va g'oyaviy barqarorlikni mustahkamlaydi. Raqamli fuqarolik madaniyatini shakllantiradi.

Oliy ta'limda milliy tarbiya va axborot xavfsizligi integratsiyasi zamonaviy ta'lim siyosatining muhim yo'nalishidir. U nafaqat yoshlarni g'oyaviy va axborot tahdidlaridan himoya qiladi, balki milliy qadriyatlar asosida global raqamli jamiyatda faol va mas'uliyatli shaxsni shakllantirishga xizmat qiladi. Oliy ta'lim muassasalarida "Milliy tarbiya va axborot madaniyati" fanini joriy etish talabalarining axborot etikasi bo'yicha sertifikat dasturlarini yo'lga qo'yildi. Pedagoglar uchun axborot-tarbiyaviy kompetensiyalarni rivojlantiruvchi treninglar tashkil etish tavsiya etiladi.

Milliy tarbiya va axborot xavfsizligini integratsiya qilish — raqamli davrda yoshlarning ongini himoya qilishning eng samarali yo'lidir. Oliy ta'lim muassasalari bu jarayonda nafaqat bilim beruvchi, balki axloqiy-ma'naviy immunitetni shakllantiruvchi markaz sifatida faoliyat yuritishi lozim. Integratsion yondashuv milliy g'oya, raqamli madaniyat va axborot xavfsizligi konsepsiyasini bir butun pedagogik tizimda uyg'unlashtiradi.

Adabiyotlar, References, Литературы:

1. Karimov, I. (2019). *Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch*. Toshkent: Ma'naviyat nashriyoti.
2. Mirziyoyev Sh.M. *Yangi O'zbekiston strategiyasi*. – Toshkent: O'zbekiston, 2021.
3. UNESCO. *Digital Literacy and Ethics in Higher Education*. – Paris: UNESCO Publishing, 2022. – 156 p.
4. G'oziyev, E. (2022). *Milliy tarbiya psixologiyasi*. Toshkent: Fan.
5. Shermuhamedova, N.A. (2021). *Axborot makonida yoshlarning ma'naviy himoyasi*. Toshkent.
6. Sharipov, Sh. (2024). *Milliy g'oya va raqamli madaniyat integratsiyasi muammolari*. Toshkent.